

Ўзбекистон адабиёти ва санъати

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ Haftalik gazeta 1956-yil 4-yanvardan chiqsa boshlagan

e-mail: info@uzas.uz

2015-yil 5-iyun №23 (4318)

БАХМАЛДА БАХМАЛ ҲАЁТ

Бахмалда баҳорда тутгилган қўзинг,
Араб оҳусидан азизорқ менга.

Муҳаммад Юсуф

Молгузар ва Нурота тоғ тизмаларини туташтирувчи Темир дарвозадан
Сангзор дарёси оқиб ўтди. У Бахмалнинг зар кокиллари – билур
чашмалар, шошқин ирмоклардан ҳосил бўлган. Бахмалдаги
қишлоқларга келаётган ҳар бир меҳмон бу булоқлар қаршисида тўхтаб,
бир оз тин олади, беихтиёр атрофдаги манзараларни томоша қиласди.

Чунки дарё ёнингизда gox ёйилиб, gox то-
райб, шиддат билан оқмоқда, одли-ортин-
гизда боғ-роғлар, пасту баланд кир-адирлар,
икки ёнда оқсоқ чўққилар... Қишида оз рўмоп-
га бурканган баланд Ойқор, баҳорда эса гул-
лаган боғлар, улар ичда сайрган булбул-
лар, тинимиз кўшик куйлаб, дарёга чиқла-
тётган жилгалар, адирлик бағридан қайна-
б чақаётган булоқлар сизни батамон ўзига
мафтун этиди.

Айниқса, Тошкентдан
Самарқандга юрадиган
"Афросиёб" тезюар
поездиде кетаётган
йўловчини ажиб табиат манзараси – викор-
сли тоглар, Санғзор дарёси ям-яшил боғ-
роғлар ҳайратга солиши табиий. Ҳар ийли
юзлаб меҳмонлар, сайёҳлар дам олиб, ҳордик
чиқариш учун шун манзилларга келишиди. Улар
мехнат таътиллари ёки дам олиш кунларни
архазорларда, табиатнинг кўркем кучоги-
да ўтказишиди. Санғзор ва тоғ булоқларни
нинг мусаффо суви, исми хисмита монанд
Бахмалнинг салқин ҳавоси, боғ-роғлари, ай-
ниқса, олмаси, доривор ўт-ўланлар кўплаб

дардларга даво. Шунинг учун ҳам бу замин-
да сиҳатгоҳлар, дам олиш уйлари, болалар
оромгоҳлари жуда кўп.

Бахмалилар азандан меҳмондуст. Тандир
кабоб, кулнатой куртобалар меҳмонларга жуда
манзур. Айниқса, қимизи минг дардга даво.
Денгиз сатҳидан бир ярим, икки минг метр
баландлиқда ўсадиган гиёҳлар билан озиклан-
ган биялардан сифатли қимиз олинади. Бетага
доривор ўсимлик бўлгани учун йилки-биялар

факат шу ўтга бўқилиди.

"Бахмал" номининг
келиб чиқиши хусусида
икки оғиз сўз. Баҳорда

турфа рангдаги майсаларнинг бахмал поён-
дозларини, яшил водийларни кўрган киши
Бахмал номи унинг табиатидан олинган, де-
йиши табиий. Лекин кексалар ривоят қили-
шича, хушманзара сой бўйида Ҳакназар ва
Худойназар деган яқин дўстлар яшаган экан.
Ҳакназарнинг сочлари сунбулдек, комати
самбидтек сулув қизи бўларкан. Соҳибжа-
молнинг гўзлалиги ҳақидаги хабар бутун
Сангзорга тарқалиди

Давоми иккичи саҳифада.

Эл обод — дил обод

Охунжон ҲАҚИМ, Ўзбекистон ҳалқ шоири

ЎЗБЕКИСТОН

Бу дунёда манглай оқ бир юрт бор,
Бетакордан бетакорроқ бир юрт бор,
Қўлни бер деб, дунёларга қўл чўзган,
Боши баланд, ияни пок бир юрт бор.
Бу диёрни Ўзбекистон дейдилар,
Оlam аро чаманистон дейдилар.

Бу дунёда тонглар отар осуда,
Бешигида гўдак ётар осуда.
Бу ўлқанинг жамолига тўймасдан,
Шафакланиб офтоб ботар осуда.
Бу диёрни Ўзбекистон дейдилар,
Оlam аро чаманистон дейдилар.

Минглаб азиз-авлиёси бор унинг,
Оlam аро ўз баҳоси бор унинг,
Ёрқин-ёрқин манзилларни кўзлаган,
Ўз соҳиби, раҳимоси бор унинг.
Бу диёрни Ўзбекистон дейдилар,
Оlam аро чаманистон дейдилар.

Темурйимиз, Бухорийимиз асли биз,
Аслимизга қараб кетар наслимиз.
Этам ўзи сайқал берган замин бу,
Баҳорийид, баҳорий тўрт фаслимиз!
Бу диёрни Ўзбекистон дейдилар,
Оlam аро чаманистон дейдилар.

КЕКСАЛАР УМРИДА ФАЙЭУ ФАРОФАТ → 3

ЯНГИ САНЪАТ МАСКАНИДА

Президентимизнинг «Болалар мусиқа ва
санъат мактабларининг моддий-техник база-
сини мустаҳкамлаш ва

электр пианино ва синтезаторларнинг охир-
ги моделлари билан таъминланган болалар
музыка ва санъат макта-
би курилиб, фойдалана-
нишга топширилди. Бун-
дан ота-оналар, усто-
зати, поклик роҳати, қарам, саҳоват, қаноатнинг из-
зати, сабрнинг хосияти,
йигитлик (ёшлик) сифатла-
ри улуғланса, одобрезли-
кунг қабоҳати, таманинг за-
лопати, баҳиллукнинг разолати, эгрининг ка-
софати, сабрсизлик, нопокликнинг заҳмати
кўрсатиб берилади. Шоир инсоний фазилатлар-
ни шахсни камолотга элтучи маңба сифатида
улуғлайди. Масалан, шоирнинг ота-онани улуғ-
лаш, устозларни ёззолаш ҳақидаги мулоҳаза-
лари қимматлидир. Навоий ота-онани ёззолаш-
га, қадрлашга чакиради: «Бошини фидо айла ато
кошига, Жисмни кил садка ано бошига», дега дав-
ват этиди. Уларни тунни ёритувчи зиёдеб
билишга, «Бирисин ой, Бирисин кўёш англшага»
чакиради. Шоирнинг «Ким сенга бир ҳарф ўку-
тиши ранж ила, Айламас бўлмас адо онинг ҳақин
юз ганж ила» деган сатрлари устоузларни улуғ-
лашга қаратилган шоҳ ҳикмат саналади.

Навоий тарбияда мөъёр бўлиши лозимлиги, тар-
бия усулларини тарбияланувчининг феъл-автори,
руҳиятига мослаб танлаш лозимлиги ҳақида ҳам
мулоҳазаларни баён этиди. Тарбияланувчи са-
вияси, руҳияти, қобилияти, феълы-саъжаси эъти-
борга олиммаган ҳолатларда панд-насиҳатнинг
фойда бермаслигини таъкидлайди: «Ким кучук
бирлан хўтукка ҳар неча қылсанг тарбият, ит бўлур,
эшак бўлур, бўлмаслар асло одами». Бу мулоҳаза-

Ҳавасингиз келади

янада яхшилаш бўйича

мўлжалланган давлат дастури тўғрисида

қарорининг ижроси сифатида Сурхондарё ви-

лоятининг ёнг шимолий худуди – Узун тума-

нида ўзига хос мъеморий ечим ва дизайнга

эга, давлат талаблари асосида замонавий

мактабларни таъминланган болаларни

мусиқа ва санъат макта-
би курилиб, фойдалана-
нишга топширилди. Бун-
дан ота-оналар, усто-
зати, поклик роҳати, қарам, саҳоват, қаноатнинг из-
зати, сабрнинг хосияти,
йигитлик (ёшлик) сифатла-
ри улуғланса, одобрезли-
кунг қабоҳати, таманинг за-
лопати, баҳиллукнинг разолати, эгрининг ка-
софати, сабрсизлик, нопокликнинг заҳмати
кўрсатиб берилади. Шоир инсоний фазилатлар-
ни шахсни камолотга элтучи маңба сифатида
улуғлайди. Масалан, шоирнинг ота-онани улуғ-
лаш, устоузларни ёззолаш ҳақидаги мулоҳаза-
лари қимматлидир. Навоий ота-онани ёззолаш-
га, қадрлашга чакиради: «Бошини фидо айла ато
кошига, Жисмни кил садка ано бошига», дега дав-
ват этиди. Уларни тунни ёритувчи зиёдеб
билишга, «Бирисин ой, Бирисин кўёш англшага»
чакиради. Шоирнинг «Ким сенга бир ҳарф ўку-
тиши ранж ила, Айламас бўлмас адо онинг ҳақин
юз ганж ила» деган сатрлари устоузларни улуғ-
лашга қаратилган шоҳ ҳикмат саналади.

Навоий тарбияда мөъёр бўлиши лозимлиги, тар-
бия усулларини тарбияланувчининг феъл-автори,
руҳиятига мослаб танлаш лозимлиги ҳақида ҳам
мулоҳазаларни баён этиди. Тарбияланувчи са-
вияси, руҳияти, қобилияти, феълы-саъжаси эъти-
борга олиммаган ҳолатларда панд-насиҳатнинг
фойда бермаслигини таъкидлайди: «Ким кучук
бирлан хўтукка ҳар неча қылсанг тарбият, ит бўлур,
эшак бўлур, бўлмаслар асло одами». Бу мулоҳаза-

мактабларни таъминланган болаларни

мусиқа ва санъат макта-
би курилиб, фойдалана-
нишга топширилди. Бун-
дан ота-оналар, усто-
зати, поклик роҳати, қарам, саҳоват, қаноатнинг из-
зати, сабрнинг хосияти,
йигитлик (ёшлик) сифатла-
ри улуғланса, одобрезли-
кунг қабоҳати, таманинг за-
лопати, баҳиллукнинг разолати, эгрининг ка-
софати, сабрсизлик, нопокликнинг заҳмати
кўрсатиб берилади. Шоир инсоний фазилатлар-
ни шахсни камолотга элтучи маңба сифатида
улуғлайди. Масалан, шоирнинг ота-онани улуғ-
лаш, устоузларни ёззолаш ҳақидаги мулоҳаза-
лари қимматлидир. Навоий ота-онани ёззолаш-
га, қадрлашга чакиради: «Бошини фидо айла ато
кошига, Жисмни кил садка ано бошига», дега дав-
ват этиди. Уларни тунни ёритувчи зиёдеб
билишга, «Бирисин ой, Бирисин кўёш англшага»
чакиради. Шоирнинг «Ким сенга бир ҳарф ўку-
тиши ранж ила, Айламас бўлмас адо онинг ҳақин
юз ганж ила» деган сатрлари устоузларни улуғ-
лашга қаратилган шоҳ ҳикмат саналади.

Навоий тарбияда мөъёр бўлиши лозимлиги, тар-
бия усулларини тарбияланувчининг феъл-автори,
руҳиятига мослаб танлаш лозимлиги ҳақида ҳам
мулоҳазаларни баён этиди. Тарбияланувчи са-
вияси, руҳияти, қобилияти, феълы-саъжаси эъти-
борга олиммаган ҳолатларда панд-насиҳатнинг
фойда бермаслигини таъкидлайди: «Ким кучук
бирлан хўтукка ҳар неча қылсанг тарбият, ит бўлур,
эшак бўлур, бўлмаслар асло одами». Бу мулоҳаза-

мактабларни таъминланган болаларни

мусиқа ва санъат макта-
би курилиб, фойдалана-
нишга топширилди. Бун-
дан ота-оналар, усто-
зати, поклик роҳати, қарам, саҳоват, қаноатнинг из-
зати, сабрнинг хосияти,
йигитлик (ёшлик) сифатла-
ри улуғланса, одобрезли-
кунг қабоҳати, таманинг за-
лопати, баҳиллукнинг разолати, эгрининг ка-
софати, сабрсизлик, нопокликнинг заҳмати
кўрсатиб берилади. Шоир инсоний фазилатлар-
ни шахсни камолотга элтучи маңба сифатида
улуғлайди. Масалан, шоирнинг ота-онани улуғ-
лаш, устоузларни ёззолаш ҳақидаги мулоҳаза-
лари қимматлидир. Навоий ота-онани ёззолаш-
га, қадрлашга чакиради: «Бошини фидо айла ато
кошига, Жисмни кил садка ано бошига», дега дав-
ват этиди. Уларни тунни ёритувчи зиёдеб
билишга, «Бирисин ой, Бирисин кўёш англшага»
чакиради. Шоирнинг «Ким сенга бир ҳарф ўку-
тиши ранж ила, Айламас бўлмас адо онинг ҳақин
юз ганж ила» деган сатрлари устоузларни улуғ-
лашга қаратилган шоҳ ҳикмат саналади.

Навоий тарбияда мөъёр бўлиши лозимлиги, тар-
бия усулларини тарбияланувчининг феъл-автори,
руҳиятига мослаб танлаш лозимлиги ҳақида ҳам
мулоҳазаларни баён этиди. Тарбияланувчи са-
вияси, руҳияти, қобилияти, феълы-саъжаси эъти-
борга олиммаган ҳолатларда панд-насиҳатнинг
фойда бермаслигини таъкидлайди: «Ким кучук
бирлан хўтукка ҳар неча қылсанг тарбият, ит бўлур,
эшак бўлур, бўлмаслар асло одами». Бу мулоҳаза-

мактабларни таъминланган болаларни

мусиқа ва санъат макта-
би курилиб, фойдалана-
нишга топширилди. Бун-
дан ота-оналар, усто-
зати, поклик роҳати, қарам, саҳоват, қаноатнинг из-
зати, сабрнинг хосияти,
йигитлик (ёшлик) сифатла-
ри улуғланса, одобрезли-
кунг қабоҳати, таманинг за-
лопати, баҳиллукнинг разолати, эгрининг ка-
софати, сабрсизлик, нопокликнинг заҳмати
кўрсатиб берилади. Шоир инсоний фазилатлар-
ни шахсни камолотга элтучи маңба сифатида
улуғлайди. Масалан, шоирнинг ота-онани улуғ-
лаш, устоузларни ёззолаш ҳақидаги мулоҳаза-
лари қимматлидир. Навоий ота-онани ёззолаш-
га, қадрлашга чакиради: «Бошини фидо айла ато
кошига, Жисмни кил садка ано бошига», дега дав-
ват этиди. Уларни тунни ёритувчи зиёдеб
билишга, «Бирисин ой, Бирисин кўёш англшага»
чакиради. Шоирнинг «Ким сенга бир ҳарф ўку-
тиши ранж ила, Айламас бўлмас адо онинг ҳақин
юз ганж ила» деган сатрлари устоузларни улуғ-
лашга қаратилган шоҳ ҳикмат саналади.

Навоий тарбияда мөъёр бўлиши лозимлиги, тар-
бия усулларин

КЕКСАЛАР УМРИДА ФАЙЗУ ФАРОФАТ

Олимжон ХОЛДОР

ТИНЧ БЎЛСИН ОЛАМ

Осмонда бемаврил булат бўлмаса,
Мард йигитнинг юзи шувут бўлмаса,
Қаҳрамонлар ёди унут бўлмаса —
Юрт билмаса гам.

Ҳар фасл вақтида кела қолсин динг,
Баҳорий шамоллар ела қолсин динг,
Бўладиган тўйлар бўла қолсин динг,
Ҳамиша, ҳар дам.

Орзуларим барни ушалса қани,
Шеърим қанотланиб юксалса қани,
Умрларга умр кўшилса қани —
Бўлардим бардам.
Биз ўтган ўйларда чечаклар унса,
Келажак бамисли кўёшдай ёнса,
Олимжон орзуси шундайин кулса —
Тинч бўлса олам.

Андиксон

Болта ЁРИЕВ

ШУКРОНА АЙЛАГИЛ

Асрлар алмашгай, ўйлар алмашгай,
Фасллар алмашгай, селлар алмашгай.
Насллар алмашгай, эллар алмашгай,
Бу — абад кеттувчи кутлуғ жараён,
Галма-гал мўъжиза айлар намоён.

Учкур беловларни буриб бергайдир,
Белда белогларинг сириб бергайдир,
Ризу насибнинг териб бергайдир.
Омонлигин тилаб элттай ҳар сари,
Мехнаткаш қисматнинг қадоқ кўллари.

Чекингда тоҳҷаҳад, тоҳи барака ўзиди
Йўлнингда яхши-ю ёмон маърқа.

Умр ўтаверар ушбу тариқа,
Демак, бу дунёнинг бегонаси ўйк,

Кўнга кўшилмаган ягонаси ўйк.

Надомат чекмагил кетганларинингта,
Саловат ўқигил ўтганларинигта,

Эрмамат НУРМАТОВ

ТО ҚҮЁШ ЁҒДУ СОЧАР

Қўзга суртай, хуш келибсан, эй вафодор оқибат,
Сув-ҳаводай донмо сен жонга даркор оқибат.

Орзу-юйи даргумондир кимда-ким танҳо эса,
Чин биродар сийратида ёнда ҳамкор оқибат.

Солса титроқ ногаҳон ташвиши атамлиш изгирин,
Кувлагайдир басма-бас гўё шифокор оқибат.

Толе қадди кемтик эркан: ғоҳи тик, ғоҳо эгик,
Беваю бечорани ҳеч қилмагай зор оқибат.

Бу фазилат асли фарзидир, бир умр вобаста қарз,
Не учунким безабон ҳайвоида ҳам бор оқибат.

То қўёш ёду сочар, тупроқ очар ризқ сандигин,
Этмагай тарк, иншоаллоҳ, бизни зинҳор оқибат!

САОДАТ

Яшар хуррам кучогини очиб эзгу саболарга,
Дили интиқ алар ботин тарратсан хуш садоларга
Ўзи ҳам дасталар термиш фараҳбахш гулизорлардан,
Ташаккури алог билмас замон ошган наволарга.
Мехнатнинг нил булогидан ичиб сувлар ҳузурланди,
Улус-да марҳамат айлаб қанот берди дуоларга.
Раво кўрди ёмонларга азал некбин ҳидоятни,
Шукр эттай дучор эрмас у дарди бедаволарга.
Кўзин олмас туман бойлик, тахаллуси Саодатманд,
Мушаррафдир зиё инган муаттар бу ҳаволарга.

Наманган

ҲАЁТ НЕЬМАТИ

Тўртпиклар

Шукрким, элимда ҳаёт фаровон,
Шукрким, бошимда мусаффо осмон.
Шукрким, карвоним бошида сарбон,
Бу баҳтим — Ватаним — жон Ўзбекистон!

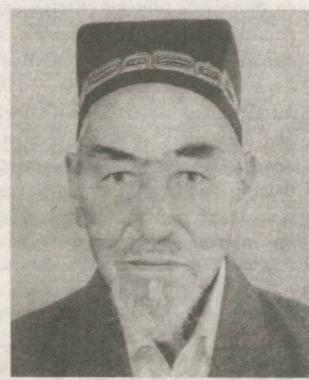
Богимда мевалар тугал пишибди,
Яраттан ризкимга файзлар кўшибди.
Тинчлик неьматнинг баракаси бу —
Бозорлар хосилга тулиб-тошибди.

Нодонлик азалдан бошларга бало,
Жоҳилликдан ўзинг асрариги Худо.
Мустақил ҳаётим, саводхон элим,
Яраттан эгамга минг ҳамду сано.

Бу ҳаёт инсонга берилади бир,
Хазонга айланар беҳуда умр.
Истиқол улашган неьматларига
Ҳамиша, ҳар қачон қиласайлик шукр.

Чин одам хислати эрур шукrona,
Оллоҳга яқинлик ўйли ягона —
Шукrona ажрими бўй-басти билан
Фаришталар элтар қилмай бегона.

Холмўмин ШУКУРОВ

Навқирон ўғил-қиз, гуркираб ўсинг,
Фаразли кўзлардан кўргонни тўсинг.
Сизга суннади Ватан, истиқол,
Евузлик йўлини олмосдай кесинг.

Мустақил ҳаётим — баҳтим барқарор,
Ўтмишни буигу халқим улугвор!
Истиқол йўлини порлоқ келажак,
Бу йўлдан орқага қайтиш ўйк зинҳор.

Жиззах

Барғ остидан мўралаб,
Кўзларинни ёндириар,
Банди мўрт-да, бу мева,
Тонг палласи тўкилар.

Укамнинг ўйлини пойлаб,
Онам интиқ ўқинар.

Набиралар согиничи,
Ҳар қадамда билиниб.
Олмуртулди бўйраги.
Қоқи солар иленини.

Одми ёғоч сўрида,
Ҳаёлларга ботиб ман.
Хом-хатала шеъримни,
Қайта ишлаб ётибман.

Давлатбой ХўЖАНИЁЗОВ

ЭЛИМ ДЕБ, ЮРТИМ ДЕБ

Парвардиғор қўллаб, солиб кўз қирип,
Элининг хизматида бўлғаниман бурун.
Шул холис хизматнинг роҳатин кўриб,
Минг шукур, тилим ҳам, кўлим ҳам узун...

Халқнинг хизматида йўртган маҳаллар
Бизга олиб келди эътибор, хурмат.
Энда эъзоз тоғди биз каби чоллар,
Етди кексаларнинг қадрига набват.

Дарахт каби ўсим бугу бўстонда,
Гуллаб, мева бердим баҳористонда.
Бир кексаман, бирор кўнглим — боламан,
Ҳар кун «оёғимни кўлга оламан».

ОЗОД ВА ОБОД ВАТАН

Илҳом келмаса, хушим қушдай учирив,
Бошлаган шеъримни ёзмай кетаман.

Бир сўзни тоғ ёзб, гоҳо ўчириб,
Оқ қоғознинг юзин қора этаман.

Гоҳ кўнглим шод айлаб, юксакни кўзлаб,
Осмонга бургутлек этаман парвозд.
“Илҳом париси”га салув сўз излаб,
Қаламни созлайман бамисоли соз.

Қарасангиз, осон эмас бузга ҳам,
Қийналсангиз, жонин ачир Сизга ҳам.
Халқнинг эзгу орзулари ушалиб,
Обод Ватан қолгай ўйил-қизга ҳам.

Тўртпиклар

Кеча болам ётган ёғоч бешикда
Бутун келин набирамни тебратар.
Умр ўтоворига кираар эшикли.
Мени кексаликни мезони кутар.

Бир боғда ўсади турли хил дарахт,
Уларга парвариш, нур ва сув керак.
Агарда кам бўлса булардан бирин
Ширави мевадан топилмас дарак.

Корақалпоқ тилидан
Рустам Мусурмон таржимаси.
Корақалпогистон

Турсунбой АДАШБОЕВ

ЗАВК

Чарҳобонинг соясиди,
Салқинлаб ётганмисиз?

Бошоқни ёстик қилиб,
Хаёлга ботганимисиз?

Табият кунга мослаб
Уст-бошини кенг тикар.

Авжи ўрим, ҳаво дим,
Чигиртика ҳам энтикар.

Чўйқалининг кўйинда,
Хордик олар булутлар.

Писиб ётар иннида
Загизон, Гуловутлар.

Анғиздаги беловлар,
Сўнданан безиллашар.

Чумолилар тинмайди
Авжиди қизгин ҳашар.

Тўртпиклар

Тўртгай кўклида музаллақ,
Олқишилаб кўнишкайттар.

Қанотларин қоқмасдан,
Күёшини тўсибайттар.

Бундай завқ шоир учун —
Топилар қачон? Кайдай?

Хиромондан садо келар,
— Хўй майда-ю, хўй майда!

ИЛИНЖ

Бобом эккан олмурат,
Хөвлимизинг тўрида.

Юлдуз санаб ётибман,
Одми ёғоч сўрида.

Ажаб, нокдай хипча бел,
Гўё зўлдир ёмбилар.

Ошиқ ЭРКИН

Хоразм

Абдураҳмон ҚОДИР

ЭПНИНГ ҲУРМАТИ

Беҳисоб бойлигу мансаб, мартаба,
Насиб этмади деб нолима ҳеч вакт.
Эллининг назаридан тушмайин юрсанг,
Шунинг ўзи, дўстим, энг каттакон баҳт.

Насиб этган бўлса агар шундай баҳт,
Дўстим, ҳаётинингдан нолима зинҳор.

Дунёда элу юрт ҳурматидан ҳам
Ортиқча бойлигу мансаб қайда бор?

Абдували САФАРОВ

ОТА ТИЛАГИ

Болам, бир гул бўлиб яралсанг,
Ифор, дея кўйсалар исминг.

Ватан ичра анбар таратсанг,
Тўлар эди ўшандада кўнглим.

Болам, булбул бўлиб яралсанг,
Сандувоч, деб кўйсалар исминг.

Богларда хуш наво таратсанг,
Тўлар эди ўшандада кўнглим.

Болам, мөхр бўлиб яралсанг,
Вафо, дея кўйсалар исминг.

Юрагингда ишқи асрассанг,
Тўлар эди ўшандада кўнглим.

Болам, Ватан жонинга ўхшар,
Юрагингда нур бўлиб яшар.

Ҳавас қылса севингтига башар,

Тўлар эди ўшандада кўнглим.

АРДОҚЛАНГ

Кексаларни ардоқланг,
Нону тузини оқланг.

Хазинадек сўзини
Юрагингизда сақланг.

ЯХШИЛИК

Яхшилик нима деб тортиши бир тўп

САҲНАДА “ОРЗУ САНЪАТИ”

Театр санъати сарҳад билмайди. Жаҳон мамлакатлари билан маданий алоқаларнинг йўлга кўйилиши ўзаро фикр ва тажриба алмашиш, дунё театрларида вужудга келаётган услуг ва ўюналишларни ўрганиш, шунингдек, ўзбек саҳна санъатини янги босқичга кўтаришда муҳим аҳамият касб этади.

Марказий Осиёдаги биринчи инглиз театри сифатида этироф этилган “Орзу санъати” ижодкорларининг Республика ёш томошабинлар театрига ташрифи бу борадаги самарали лойиҳалардан бири бўлди.

Даставтал мемонлар билан ижодий учрашув маҳорат дарслари ташкил килинди. Сўнгра қозигистонлик драматург Дулат Исабеков асари асосида режисёр Йозеф Сандерс саҳналаштирган “Транзит йўловчи” спектакли томошабинлар этиборига ҳавола этилди.

Ўзбек ва инглиз ижодкорлари ҳамкорлигига саҳнага кўйилган мазкур спектакл Буюк Британия театрида кечачётган жараён ва услубий ўзгаришлар ҳақида муйян тасаввур уйғотади. Томоша асосан руҳий кечинмалар асосига курилган бўлиб, ёлғизлиқ изтироби ҳақида. Сиртдан қараганда, асада кучли драматизм ва кескин зиддиятлар учрамайди. Вокеалар ривож бошдан оёқ сокин ва дардчил оҳангда, ботиний кечинма ва хиссиятлар ўйғулигига ўтади.

ТАРБИЯЧИ ҚЎФИРЧОҚЛАР

Гўзалликка ошуфталик аслида ҳар бир инсон табиатига хос хусусият. Бу тўйғу Гулнозанинг мурғак қалбига ҳам гўдаклигиданоқ момолари алласи орқали сингиб борган бўлса, ахабрас. Унинг кўрпа-ёстиқлар тахмонини безаб турган кашталару куроқ болишларни завқланаб томоша килаётганини кўрган бувиси хунармандла суполосасининг яна бир давомчиси улгаяётганидан кўвонди. Эзгу ниятлар билан нағарисининг кўлига илк бор иғна ва тутқазганида, ун бор-йўғи ўн ёшда эди. Шу-шу момолари хунари Гулнозанинг энг севимли машрутотига айланди. Ўрта мактабни тамомлаб, Тошкент туризм касб-хунар коллежида, кейнчалик Камолиддин Беҳзод номидаги Миллий рассомлик ва дизайн институтида тасхис олган йилларида устоzlаридан бу касбнинг нозик сир-асорини

пухта ўрганди. Кўплаб кўрик-танловлар, кўргазмалар унинг учун маҳорат мактаби вазифасини ўтди. «Мустақил юртнинг ёш тадбиркор ва ишбуларномон аёли» кўргазмасида «Ёш тадбиркор киз» номинациясида голиблини кўлга киритди. ЮНЕСКО томонидан «Нодир хунар эгаси» дега этироф этилди...

Гулноза Асронова бугун ўз ижодий билимларини Чилонзор тумани «Баркамол авлод» бўлалар маркази қошибидаги «Либо-лар дизайни», «Миллий ўйинчоклар», «Заргарлик санъати» тўғраклари азолараги ҳам ўргатиб келтияти. Шунингдек, меҳрибонлик уйи тарбияланувчиларига кўғирчоқ ва юмшоқ ўйинчоклар ясаш, либо-лар дизайни ўюналиши бўйича белуп машрутотлар ўтепти. Унга «устоз» дега мурожаат қилаётган, ҳар бир ҳарҳатиши зийрак нигоҳ билан кузатиб

Хунар — зар

бослар кўғирчоқларга, кўғирчоқлар эса ёртакларга жон багишлади, гўё...

— Келажақда ижодий излашишларимни янада кенгайтириш ниятидаман, — дейди ёш ижодкор, — Миллий матоларимиздан замонавий либо-лар яратиб, уларни кўғирчоқларимда акс эттирган холда жаҳон саҳналарида намойиш этиши, миллий кўғирчоқлар тайёлайдиган кичик корхона очиши орзум бор. Юртимизда кичик бизнес билан шувланиши мақсад қилган ўшлар учун кенг имкониятлар яратилган. Мен улардан унумли фойдаланиб, давлатимиз икти-

тирадиган болажонларнинг мунҷоқдек кўзларига бокиб, қалби ҳаяжонга тўлади. Шогирдлари кўрик-танловларда, кўргазмаларда иштирок этиб, муваффақият қозонишса, худди ўзиғолиб бўлгандек кувонин ичига сийғамиди. Янада кўпроқ ўрганиси, ўргатиси келаверади. Кўли гул хунарманд қиз тиккан миллий ли-

сиодиёти ўсишига, асосийи, миллиатимиз фарзандлари тарбиясига ўз хиссамни кўшмоқчиман...

Гулнозанинг миллий либосдаги «одамчалар»ига бокиб, кўнглимиздан бир мушоҳада кечди: бундай кўғирчоқларнинг киззакларимиз маънавий тарбиясида тутган ўрнини очиқ-сочиқ кўйлаклардаги Farb ўйинчоқлари билан кўйслаб бўлмайди. Фарзанд тарбияси ўта нозиг масала. Унда болалар учун яратилётган филмлар, мультфилмлар, улар ўйнётган китоблар, ҳаттоқи ўйнётган ўйинчоқларни кўйирчоқларнинг ҳам аҳамияти катта. Чунки улар болалар учун шунчаки вақтни ўтказиш вosisi, эрмак овунчоқини эмас, балки миллий онг ва тафаккурнинг шакланишида мумхим омил хисобланади. Айнан ўйинчоқлар болаларга оқни корадан, яхшини ёмондан ахратишни ўргатувчи воситадир. Улар орқали бола қалбидаги миллийлик, инсонийлик, ахлюқ одоби кави фазиллар куртак отади. Бир сўз билан айтганда, ўйинчоқлар

аклга эмас, тўғридан-тўғри қалбга таъсир қиласди. “Транзит йўловчи” — инсон ва унинг мавхум ични дунёси, сир-синонлатлари ва ҳаётий маслагидан сўзловчи, яшашдан мақсадни фалсафий идрок этувчи асар. Бинобарин, спектакли шун-

Ўзбекистон ва жаҳон маданияти

ди. Ташқарида жала кўймоқда. Туйкус эшик кўнғироғи чалиниб, анча йиллар аввал шу хона-донда яшаган, айни пайтда бошқа шаҳарга

учиб кетишига хозирлик кўраётган Айти-

ре исломий ўйловчи пайдо бўлади. Зей-

неп Айтиоренинг илтимосини ерда кол-

дирмай, уни ичкарига кирилади. Иккиси

қария бир-бирига “изҳори дил” килиб,

ҳаёт ва таддир, вакт ва тириклик неъма-

ти ҳақида дардлашадилар.

Иккиси соатдан узокроқ, давом этган то-

моша шу учрашув негизида ривожланиб,

якунда одамлар учун бегоналашиб бора-

ётган қадрятлар, абадий тушунчалар то-

мошанинг кўнгига намоён бўлади. “Бир-

гин” спектакл орқали бутун инглиз теат-

рининг ижодий киёфаси ҳақида хулоса

чиқариш қийин, албатта, — дейди Айтиор роли ижорчиси, актёр Марк Сентон.

— Бизда кувноқ, инглиз кулгига майли

маданиятини олди, — сабабларни олди.

Иккиси олди, инглиз кулгига маданиятини олди.

Иккиси олди, инглиз кулгига

Эрпўлат БАХТ

МЕН ШОДЛИК
ТИЛОВЧИМАН

Болалар бекати

КИМ НИМА
ЧАҚАДИ

Ўтқир ёғик чақади,
Санжар писта ва бодом.
Данак чақар ҳовлида
Олти яшар Гуландом.

Фақат синглим Севара
Юрак-багрим ёқади.
Ойим билан дадамга
Ҳадеб мени чақади.

ГУЛЗОРДА

Мен гулчиман, гулчиман,
Дилга дил уловчиман.
Бўстон қилиб эзмими
Чиройга беловчиман.

Райхон, жамбіл, атиргул
Лола ёнида сунбиди.
Дўстим, келтил, ўйна, кул,
Мен шодлик тиловчиман!

ОРОМГОХДА

— Оромгоҳда, — дер Собир, —
Қизир шахмат ўйини.
Гулноз айтар, ранги-ранг
Гулга тўлуб боғ қўйни.

Ҳеч вақоға қизиқмас
Матисуфни биламан.
— Мен, — дейди у, бу ерга
Ухлагани келаман!..

СОВФА

Тугилган кун баҳона
Тулки тузди режани.
Хат жўнатди Кўнга:
“Бирга кут, деб, кечани!..”